

tions made at the Jyotishstoma sacrifice.

अतिघ [अतिशयेन हति; हन्] 1 A weapon. -2 Worth.

अतिघ्न *a.* Very destructive. -घ्नी [अतिशयेन हति दुःखं; हन्-ठक्] A happy state of complete oblivion which drowns all thought of what-ever is disagreeable in the past; **अतिघ्नमानंदस्य** गत्वा Bri.Ar. Up.

अतिचमू *a.* [चमूमतिक्रान्तः] Victorious over armies.

अतिचर 1 P.1 To transgress, violate; be unfaithful to, offend (as a wife &c.); स्व स्वमाचारमत्यचारिषु: Dk. 162 ; यथा चाहं नातिचरे पतीन्; पुत्राः पितृनृत्यचरज्जायन्त्यात्यचरन् पतीन् Mb.-2 To pass by, neglect, omit.-3 To overtake, overcome; surpass, excel.

अतिचर *a.* Very changeable, transient. -रा [अतिक्रम्य स्वस्थानं सर्गतरं गच्छति] N. of the shrub Hibiscus Mutabilis (पद्मिनी, स्थलपद्मिनी or पद्मचारिणीला).

अतिचरण Excessive practice, overdoing.

अतिचारः 1 Transgression.-2 Excelling.-3 Overtaking &c.-4 Accelerated motion of planets (कुजादिपंचमहाणां स्वस्वाक्रान्तराशिषु भोगकालमुत्तम्य राश्यंतरागमनं); passage from one zodiacal sign to another.

अतिचारिन् *a.* Transgressing, surpassing &c.

अतिचिरं *adv.* Very long ; * रं मया कृतं Ratn. 1 I have been very late; नातिचिरं गतायां च तस्यां K. 178 she had not long left when &c.

अतिच्छत्रः चा. च्छत्रका [अतिक्रान्तः छत्रं तुल्याकारेण] A mushroom, anise, principally Anesum or Anethum Sowa; N. of another plant, Barleria Longifolia. (* चः is said by Amara to be जलतृणभेदः Mar. शेतगवत; and * चा= शतपुष्पा Mar. शोप).

अतिच्छंदः -दस् *a.* [अतिक्रान्तः छंदः-रं वा] 1 Free from worldly desires. -2 Exceeding thought or will. -3 One who violates Vedic traditions of conduct. -स्/न. 1 N. of two classes of metres (अतिक्रान्ता छंदः वृत्तानुसारवर्णविन्यासभेद) -2 Fondness, inclination.

अतिजगती [अतिक्रान्ता जगतीं द्वादशाक्षरपादां एकाक्षराधिक्यात्] N. of a class of metres belonging to the अतिच्छंदस् class, with 13 letters in each line (प्रथमा अतिजगत्यासां सा द्विपञ्चादक्षरा.)

अतिजन *a.* [अतिक्रान्ता जन] Not tenanted or inhabited.

अतिजागर *a.* Always wakeful. -रः The black Curlew (नीलवक्र).

अतिजात *a.* [अतिक्रान्ता जातं-जाति जनकं वा] (opp. अपजात) Superior to his parentage.

अतिजीव 1 P. 1. To survive, outlive. -2 To surpass (in the mode of living); अत्यजीवदमरालकेश्वरी R. 19. 15.

अतिजीवन Surviving &c.

अतिडीनं Extraordinary flight (of birds).

अतितरां, **अतितमां** *ind.* [अति-तर (म) प-आमु] more, higher (abl.); वृत्तादस्याः स्थितमतितरां कान्तं M. 2. 7. -2 Exceedingly, very much; excessive, great; * सुदुःसहः R. 3. 37; * कान्तिमापस्यते Me. 15 will attain great splendour.-3 Above, higher in rank (acc.); तस्माद्वा एते देवा * रामिवान्यान्देवान् Ken.

अतितीव्र-तीक्ष्ण *a.* Very sharp, pungent. -रुणः N. of the plant शोभांजन. -व्रा dūb grass.

अतिवृष्णा Rapacity, excessive greed or desire; * एषा न कर्तव्या Pt. 5 one should not be too greedy. -वृष्ण *a.* Rapacious, very greedy.

अतिवृ 1 P. To cross, pass or get over, surmount, overcome; दुर्गाण्यतिवृते ते H. 4. v.1.; तयोरालम्बनश्च क्षुधमत्यतार्षे Dk. 165 satisfied or appeased hunger; तेषां चातिवृत्त्येव मृत्युं श्रुतिपरायणाः Bg. 13. 25 cross beyond death.

अतितरणं Crossing, surmounting.

अतितारिन् *a.* Crossing, overcoming.

अतिथिः [अतति गच्छति न तिष्ठति; अत्-शथिन् Up. 4. 2 ; lit. a 'traveller'; according to Manu एकरात्रं तु निवसन्नतिथिर्ब्राह्मणः स्मृतः । अनित्ये हि स्थितो यस्मात्तस्मादतिथिरुच्यते 3. 112] 1 A guest (fig. also); अतिथिनेव निवेदितं S. 4; कुसुमलताप्रियातिथे S. 6 dear or welcome guest ; पुरंदरपुरातिथिषु पितृषु Dk. 2 the guests of Indra's capital i. e. dead; so समरे यमनगरातिथिरकारि 12 ; धन्यानां श्रवणपथातिथिस्त्वमेति (उक्तं) Ratn. 2. 7 becomes a guest of, i. e. goes to or falls on the ears of the fortunate only ; करोति ते मुखं तन्वि चपेदापातनातिथि K. P. -2 Wrath. -3 N. of a son of Kusa and Kumudavati and grandson of Rāma. -Comp. -क्रिया-पूजा, -सत्कारः -सत्क्रिया, -सेवा hospitable reception of

guests, rite of hospitality, hospitality attention to the guests. -देव *a.* [अतिथिदेव इव पूज्यो यस्य] treating the guest as a God. -धर्मः title or claim to hospitality; hospitality due to guests ; गृह्यतां धर्मः Pt. 1 ; यदि स्वतिथिधर्मेण क्षत्रियो गृहमात्रजेत् Ms. 3. 111 should come as a guest. -धार्मिन् *a.* entitled to hospitality as a guest Ms. 3. 112. -पतिः the host or entertainer.

अतिथिन् *a.* Ved. Travelling, wandering. -म. (धी) N. of a King, also called सुहोत्र and अतिथि.

अतिथिग्वः An epithet of Divodāsa whom the gods helped in overcoming Sambara.

अतिदग्ध *a.* Badly or excessively burnt. -रुधं A bad kind of burn.

अतिदानं Munificence, liberality; अतिदाने बलिर्बहुः Chāp. 50.

अतिदाहः Violent inflammation.

अतिदिशू 6 P. 1 To assign, to make over, transfer. -2 To extend the application of, extend by analogy; प्रधानमहनिबर्हणन्यायेन अतिदिशति SB.; जनपदतदवध्यांश्चेति प्रकारेण ये प्रत्यया उक्तास्तेऽत्रातिदिश्यते P. IV. 3. 100 Sk., IV. 1. 151 Mbh.

अतिदेशः 1 Transfer, making over, assigning. -2 (Gram.) Extended application, application by analogy, transference of one attribute to another, attraction of one case or rule to another ; अतिदेशो नाम इतरधर्मस्य इतरधर्मिन् प्रयोगाय आदेशः (मीमांसा); or अन्यथैव प्रणीतायाः कृत्स्नाया धर्मसंहतेः । अन्यत्र कार्यतः प्राप्तिरतिदेशः स उच्यते ॥ प्राकृतात् कर्मणो यस्मात्तत्त्वमानेषु कर्मसु । धर्मप्रवेशो येन स्यादतिदेशः स उच्यते ॥ This अतिदेश is of 5 kinds: शास्त्र, कार्य, निमित्त, व्यपदेश, & रूप. Thus in Grammar प्रकृतवत् विकृतिः, कर्मणा कर्मवत्तुल्यक्रियः or पुनर्वत्, निद्वत्, व्यपदेशीयद्वावः & इण्वदिकः are instances. गौसदृशी गवयः is an instance of रूपातिदेश or analogy ; वाक्यार्थस्यातिदेशस्य स्मृतिर्व्यापार उच्यते Bhāṣhā. P. 80. अतिदेश is generally expressed by words showing likeness or resemblance, such as इव, वत्, सदृश &c.

अतिदीप्यः [अतिशयेन दीप्यते] A plant, Plumbago Rosea (रक्तचित्रक).

अतिदूर *a.* Very far; * रे, * रात्, * रेण usually with न (gen.) not far from; तपोवनस्य S. 1.

अतिदेवः The Supreme or highest God; N. of Siva.

अतिद्वय *a.* [द्वयमतिक्रान्तः ; नास्ति द्वयं यस्य वा] Surpassing the two (इ-